

zaaknummer 2012 T 863

Datum beslissing 22 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mevrouw mr. M.B.M. Kaaij, advocaat te Nijmegen

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Paters Maristen te Nederland.
juridisch adviseur: mevrouw mr. A.M.W. Verdegaal.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 10 januari 2013.

Op 27 februari 2013 is bij de griffie een verweerschrift op het klaagschrift ingekomen.

Op 8 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met Jan van den Nieuwendijk, pastoraal werker. Klaagster heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. M.B.M. Kaaij.

Aangeklaagde is verschenen met zijn juridisch adviseur mr. A.M.W. Verdegaal.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Op [datum] is klagster katholiek geworden. Hierin is zij begeleid door pater [naam] van de Paters Maristen locatie [plaats]. Zijn overlijden, op [datum], grijpt klagster erg aan. Aangeklaagde werpt zich op als haar geestelijke begeleider. Aangeklaagde vangt klagster op en gaat met haar in gesprek. Klagster vertelt aangeklaagde in het eerste gesprek reeds persoonlijke dingen zoals haar scheiding, het verblijf van haar zoon in het buitenland en van haar achtergrond als lerares [vak]. Aangeklaagde nodigt klagster vervolgens uit om zich aan te sluiten bij de Leken Maristen en reikt haar projecten aan waaronder vertaalwerk. Klagster is dolblij met deze aandacht. De contacten tussen aangeklaagde en klagster zijn vanaf het begin intensief. Bovendien voelt klagster zich vereerd dat aangeklaagde haar religieuze zaken leert en haar meeneemt naar verschillende religieuze activiteiten.

2.2. Klagster ziet aangeklaagde als haar geestelijke begeleider. Aangeklaagde geeft haar hoop en ontroert haar als priester. Omdat hij priester is heeft klagster hem haar volledige

vertrouwen geschonken. Wel verwacht aangeklaagde klaagster direct door zijn dubbelzinnige opmerkingen en zijn seksueel getinte opmerkingen. De religieuze contacten tussen hen breiden zich vrij snel uit naar privé contacten. Behalve een pastorale relatie hebben partijen een seksuele relatie met elkaar. Klaagster gaat voor het eerst van haar leven, op 3 april 2011, biechten en wel bij aangeklaagde. Klaagster vertelt daarin over heftige persoonlijke gebeurtenissen uit het verleden, waaronder haar pogingen om zelfmoord te plegen. Een week later komt klaagster terug bij aangeklaagde. Ze voelt zich niet opgelucht na het biechten. Klaagster wordt begroet met een omhelzing en een kus op haar mond en dit brengt verwarring bij klaagster met zich mee.

Ondertussen is klaagster verliefd geworden op aangeklaagde. Klaagster voelt schaamte, schuld en verlangen. Klaagster valt in korte tijd veel af. Als klaagster in juni 2011 de moed heeft verzameld om aangeklaagde op te bellen en te stoppen met de relatie, vraagt aangeklaagde aan klaagster of zij verliefd is geworden op hem. Klaagster geeft het toe en aangeklaagde zegt tegen haar dat hij celibatair priester is, maar haar ook aantrekkelijk vindt en ook wel een beetje verliefd is op klaagster. Na dit telefoongesprek is klaagster nog meer verward. Op 16 juni 2011 hebben klaagster en aangeklaagde hun eerste vrijpartij. Diverse vrijerijen volgen. Klaagster ervaart de relatie als ongelijkwaardig en zij voelt zich schuldig, vooral tegenover de andere Maristen en de mensen van de parochie; zij verkeert in een isolement door de relatie.

2.3. In augustus 2011 wil klaagster wederom stoppen met de seksuele vrijpartijen. Het voelt voor klaagster niet goed en zij wil ook het priesterschap van aangeklaagde beschermen. Aangeklaagde weet deze relatiebeëindiging te voorkomen door tegen klaagster te zeggen dat zij dan waarschijnlijk nog dieper in de put zal komen te zitten. Uiteindelijk gaat klaagster toch met aangeklaagde een week naar een vakantiehuisje in [plaats]. Dit voornamelijk vanuit de hoop dat klager voor haar zou kiezen. Tijdens deze vakantie moet klaagster van aangeklaagde biechten (bij een andere pater) over hun seksuele relatie. Maar vervolgens gaat aangeklaagde de nacht erna wel op de oude voet verder.

In januari 2012 komt klaagster in contact met pastoraal werker [naam]. Hij schakelt – na toestemming van klaagster – pastoor [naam] in, die bij het Bisdom melding maakt van dit seksueel misbruik. Als gevolg hiervan is aangeklaagde geschorst en overgeplaatst naar [plaats]. Toch hebben zij tot april 2012 nog contact. Op 17 april 2012 maken klaagster en aangeklaagde een afscheidswandeling in [land], maar ook daar maakt aangeklaagde toespelingen in de richting van klaagster. Pas na mei 2012 houden de seksuele handelingen op.

De seksuele handelingen gedurende de periode van juni 2011 tot en met mei 2012 bestonden uit drie keer een poging tot penetratie en ongeveer tien keer bevrediging van aangeklaagde door klaagster.

2.4. Klaagster raakte verscheurd, door de geheime relatie, de oneerlijkheid hierover, de ongelijkwaardigheid binnen de relatie want klaagster kijkt tegen aangeklaagde als pater op. Klaagster voelt zich een sta in de weg tussen aangeklaagde en het celibaat, wat haar een ernstig schuldgevoel geeft. Klaagster raakt emotioneel ernstig in verval. Zij neigt naar zelfmoord. Het geloof van klaagster in het katholicisme is tanende. De pogingen van klaagster om de relatie te beëindigen mislukten mede door toedoen van aangeklaagde, wat de eigenwaarde van klaagster weer ernstig heeft verzwakt.

Klaagster voelde zich niet gesteund door de kerk en is gestopt met het vrijwilligerswerk daar, waardoor haar sociale leven zeer beperkt geworden. Klaagster is labiel en uitgeput waardoor zij niet kan solliciteren en geen baan heeft. Klaagster zal daarom binnenkort bijstand moeten aanvragen.

2.5. Het doel van de klachtenprocedure is voor klaagster erkenning van het seksueel misbruik zoals door klaagster gesteld. Daarnaast hoopt klaagster dat aangeklaagde spijt zal betuigen en dat de Klachtencommissie zal adviseren om passende maatregelen tegen aangeklaagde te nemen.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft in zijn verweerschrift gesteld dat klaagster niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in haar klacht. Dit heeft aangeklaagde onderbouwd door te stellen dat er tussen hen geen functionele afhankelijkheidsrelatie was. Aangeklaagde was niet de 'baas' van klaagster. Maar ook anderszins was er geen sprake van een afhankelijkheidsrelatie in de zin van de Procedure. Aangeklaagde heeft erkend dat er een pastorale relatie was tussen hem en klaagster, maar die was niet van diepgaande aard. Hij beschouwde zich, tot mei 2011, meer als een goede vriend dan als een geestelijk begeleider. Daarna is de relatie omgeslagen in een liefdesrelatie en heeft aangeklaagde zijn kuisheidsgelofte overtreden. Klaagster is een intelligente volwassen vrouw van, bij aanvang van de relatie, 59 jaar, van beroep lerares [vak], met wie goede en interessante gesprekken te voeren zijn. Zij is wel een kwetsbare vrouw, in 2010 is zij enige tijd behandeld door een psycholoog. De afhankelijkheid die klaagster heeft ervaren is een afhankelijkheid die inherent is aan een liefdesrelatie, een afhankelijkheid die naar zijn aard wederzijds is. Er was dus naar de mening van aangeklaagde geen sprake van een kerkelijke afhankelijkheidsrelatie tussen klaagster en aangeklaagde. Aangeklaagde heeft in zijn verweerschrift gesteld dat klaagster dit zelf ook wilde en dat er geen sprake was van dwang of een afhankelijkheidsrelatie en derhalve was er geen sprake van seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3. van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.K. Kerk en derhalve niet-ontvankelijk zou moeten worden verklaard.

Ter zitting heeft aangeklaagde verklaard dat hij al sinds een jaar geschorst is door de Regionaal Overste van de Paters Maristen in Nederland. Ook heeft aangeklaagde ter zitting verklaard dat het niet had mogen gebeuren en daarvoor heeft aangeklaagde zijn spijt betuigd, ook gelet op de gevolgen voor klaagster. Tenslotte heeft aangeklaagde aangevoerd dat hij zeer lange tijd in de missie werkzaam is geweest en onvoldoende toegerust was voor het pastorale werk in een Nederlandse parochie.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3. van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand *onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie* seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De eerste vraag waarop de Klachtencommissie in onderhavige zaak dient te beslissen, is of er sprake is van seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure. Nu niet ter discussie staat dat er geen sprake is van dwang, zal deze vraag zich toespitsen op de vraag of er sprake is van een afhankelijkheidsrelatie. Van belang daarbij is of er een pastorale relatie bestond tussen aangeklaagde en klaagster. Aangeklaagde heeft niet ontkend dat er sprake was van een dergelijke relatie, maar heeft gezegd dat deze niet veel inhield. Uit het dossier en de verklaring van klaagster ter zitting blijkt dat klaagster begeleiding heeft gezocht bij aangeklaagde toen pater [naam] overleed. Ook is door aangeklaagde ter zitting bevestigd dat

klaagster bij hem in april 2011 heeft gebiecht. De Klachtencommissie is dan ook van oordeel dat er, in ieder geval vanaf het moment van de biecht en daarmee ook ten tijde van de seksuele relatie sprake was van een pastorale relatie en daarmee is een afhankelijkheidsrelatie gegeven. Gelet op het voorgaande ziet de onderhavige klacht op seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure en derhalve is klaagster ontvankelijk in haar klacht.

4.3. Vervolgens zal de Klachtencommissie moeten beoordelen of aannemelijk is geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst, hebben plaatsgevonden. Deze vraag moet bevestigend worden beantwoord. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de oprechte en zeer gedetailleerde verklaring van klaagster zowel in het klaagschrift alsook ter zitting. Daar komt bij dat aangeklaagde heeft bevestigd, althans niet heeft ontkend, dat de door klaagster gestelde seksuele handelingen hebben plaatsgevonden. Het is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat aangeklaagde drie keer heeft geprobeerd klaagster te penetreren en dat er ongeveer tien keer seksueel contact tussen hen heeft plaatsgevonden, in die zin dat klaagster aangeklaagde heeft bevredigd.

De Klachtencommissie wil wel aannemen dat aangeklaagde onvoldoende was toegerust op het pastorale werk en lang op missie is geweest, maar dit neemt niet weg dat aangeklaagde zich verre had moeten houden van het aangaan van een seksuele relatie met klaagster ten tijde van de pastorale relatie.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van het misbruik een kwetsbaar persoon op zoek naar een toekomst binnen de katholieke kerk. Aangeklaagde was voor haar iemand waar zij tegenop keek en waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Aangeklaagde is reeds door Paters Maristen in Nederland geschorst. Gelet daarop zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan. Aangeklaagde heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting spijt te betuigen.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Regionaal Overste van de Paters Maristen in Nederland de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klaagster te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 22 mei 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de

mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.